

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Francisci Bonaldi Societatis Iesv Theologi, Divina
Ecclesiae Oeconomia**

Bonald, François

Coloniae, 1611

Cap. I. De origine Ecclesiae, eiusque architecti excellentia & dignitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48916)

CAPVT PRIMVM.

De Origine Ecclesie, eiusq; Archi-
tecti excellentia & dig-
nitate.

Sapientia, inquit Rex Salomon, *edifi-
cavit sibi domum, excidit columnas
septem: Immolauit victimas suas, miscu-
it vinum & proposuit mesam suam, nec
his cōtenta emittis ancillis plurimos
ad suas epulas inuitauit. Est quidem
hæc sententia profunda scrutatu, &
intellectu difficilis, cuius apud varios
varias, aptas, & pulchras interpretati-
ones inuenio. Nulla tamen meo iudi-
cio accommodatior est, quam ea quæ
omnia hæc institutioni domus Dei, quæ
teste Paulo, Ecclesia est, accommodat.*

Prouer. 9.

Iansen. in
com. loci.1. ad Ti-
moth. 3.

Iesus Christus itaque est ipsa Sapien-
tia quæ domū hanc ædificauit; ipse e-
nim eam ex viuis lapidibus, vt ait Au-
gustinus, construxit, id est, ex homini-
bus corpus aliquod mysticum consti-
tuētibus, & sub vno vero ac legitimo
capite viuētibus composuit. In hac do-
mo fundauit septē columnas, quæ sunt
septem legis Euangelicæ sacramenta:

Augu. ff. 1.
de ciuit.
Dei.

A 5

in qua

in qua eadem lege sacratissimum Altaris sacrificium instituit; mensam sanctissimi sui corporis, & pretiosissimi sanguinis stravit; pulcherrimis regulis & œconomicis institutis eam adornavit, ita ut iure meritissimo, hæc domus diuinæ Sapientiæ opus vocari possit.

Pro cuius clariore intellectu supponendū imprimis est, Deum absolutissimum omnium dominum duas domus, seu familias habere, generalem vnā, particularem alteram: Illa angelos, tum bonos, tum malos; homines, tam fideles, quam infideles continet: Hæc solos fideles, tam eos qui crediderunt, quam qui modo credunt cōplectitur: De illa scriptura loquitur cum dicit, Deum esse Creatorem cœli & terræ, Dominum vniuersorum, & cuius potestati omnia subiecta sunt: De hac quando facit mentionem fidelium, populi electi, & hæreditatis Dei.

Suppono secundo hanc particularem familiam considerari posse sub triplici statu, scilicet legis naturæ, Moysaicæ, & gratiæ: idq; prout in hoc trino statu fidẽ Iesu Christi humani gene-

ris redemptoris, ac Saluatoris habuit
& professa est.

His suppositis, Dico Authorem huius
familia sub triplici illo statu con-
sideratae, est ipse Deus: & Originē suā
sumit, vel in Abel, vt S. Augustino *Aug. in*
placuit; vel, vt alij doctores arbitran- *psal. 142.*
tur in ipso Adamo, vtpote, cui ante o- *Vid. Greg.*
mnes promissio venturi Messiae facta *de Val. 1*
sit, & in quem ipse primus crediderit, *Tom. 3.*
suamque fidem (quod non improba-
bile est) exterioribus oblationibus &
sacrificijs protestatus fuerit.

Nos tamen hic eam solummodo sub
tertio statu, scilicet gratiae accipimus,
& sic eius institutorē, ac Authorē Iesū
Christū Deū simul & hominem fuisse
deprehendimus: Atq; hac de causa ec-
clesia Christiana, & vt Cypriā. Hierō.
& August. loquuntur, domus ac fami- *Cypr. de*
lia Christi appellatur. Christū aut esse *lapsis.*
huius ecclesiae authorē, patet ex locis
modo allegatis, & doctrina Concilij
Tridēt. cū ait, *Quo factū est vt caelestis pa* *Conc. Tri-*
ter, Pater misericordiarū & Deus totius *dēt. sess. 6.*
cōsolationis Christū Iesū filiū suū, & ante *cap. 2.*
legē, & legis tēpore multis sanctis P a trib.
declaratū & promissū cū venit beata illa
pleni-

plenitudo temporis ad homines miserit, ut & Iudæos qui sub lege erant redimeret; & gentes quæ non sectabantur iustitiam iustitiam apprehenderent, atq; omnes adoptionem filiorum reciperent: Hinc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem nostris, sed etiam totius mundi. Ex quibus concilij verbis clarè perspicimus Christum à Patre suo missum, Iudæorum, ac gentium populum acquisivisse; & ex utroque vnum corpus, vnamq; familiam cõstasse: Quod ipsum nos docet Apostolus gentilibus conuersis ita scribens, *Iam nõ estis hospites, & aduena, sed ciues sanctorum & domestici Dei.* Idem per Isaiam de Christo prædixit Deus, cum diceret, *Isaia. 49. Ecce dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea usq; ad extremum terra.* Quod suo tempore impletum fuisse docet Paulus, cum ait, *Multifariam multisque modis loquens Deus Patribus in prophetis nouissime diebus istis locutus & nobis in scripto:* & confirmat Petrus, dicens, *Non enim indoctas fabulas secuti notam fecimus vobis Domini nostri Iesu Christi virtutem & presentiam; sed speculatores facti*

Ephes. 2.

Isaia. 49.

Hebr. 1.

2. Pet. 1.

facti

facti illius magnitudinis: Accipiens enim à Deo patre honorem & gloriam voce delapsa ad eū huiusmodi à magnifica gloria. Hic est filius meus dilectus in quo mihi cōplacui, ipsum audite. Attendite hic quomodo de Christo vterque Apostolus loquatur, quomodo eum ad fundandam, ac instituendam ecclesiam missum dicant: Sed & ipsum Christum ecclesiam suam supra Petrum fundantem audite dicentem, *Tu es Petrus, & Matth. 16. super hanc petram edificabo Ecclesiam meam*, quasi diceret, super hanc fidei tuæ firmitatem ecclesiam meam stabiliam, eique necessaria omnia tam ad sui conseruationem, quam augmentationem conferam.

Ex dictis itaque testimonijs, tam antiquiores, quam modernos doctores, maxime autem D. Thomam secutus concludo, Iesum Christum esse Authorem & fundatorem Ecclesiæ Christianæ: non quidem præcisè, vt homo, cum Apostolus scribat, *Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi*, sed vt Deus simul, & homo. *1. Corint. 2. 9. 180.*

Ex quo vterius coniecturam facere licebit, quam sapienter hanc suam

A 7 eccle-

ecclesiam instituerit Deus; politè per-
fecerit homo. Fateor quidè, quia verū
est, ecclesiam sub lege nature & magis
sub lege Mosaica habuisse nomē & ti-
tulū domus ac populi Dei, & hoc no-
mine à Davide felicissimam prædicari
cū dixit, *Beatus populus, cuius Dominus
Deus eius.* Dico tamen cū Chryostomo
laudē hāc & felicitatē non minus sed
magis Ecclesiæ christianæ competere,
quippe quæ multò pluribus fauoribus
ac prærogatiuis quam Synagoga Iudai-
ca à suo sponso affecta sit. Idem S. Pau-
lus, Israelitas cum christianis compa-
rās, insinuare videtur, cum ait, omnia
illis in figura cōtigisse, quāsi dicat, Iu-
dæos vmbra, christianos corpus habu-
isse; illis bona spiritualia promissa,
his collata esse. Vnde de Christianis
Petrus ait, *Vos estis genus electum, Rega-
le Sacerdotium, populus acquisitionis: &
infra, Qui aliquando non populus, nunc
autem populus Dei: Qui non consecuti mi-
sericordiam, nunc autem misericordiam
consecuti.* Alloquitur hic Apostolus
specialiter eos, qui de gentilismo ad
Christū accesserāt; & vt inquit August.
veris Israelitis secūndē carnē & fidē se
adiun-

Psal. 143.

1. Cor. 10.

1. Pet. 2.

Aug. 17.

de ciuit.

Dei. c. 16.

adiūxerāt, efficiētes vnū populum; & vnā ciuitatem, domūq; Dēi constituētes. Eisdem quoque loquitur Apostolus dicēs, *Non cessamus pro vobis orātes, vt ambuletis dignè Dēo per omnia placentes: Gratiās agentes Dēo & patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine; qui eripuit nos de potestate tenebrarum & transtulit in regnū filij dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem.* Atq; hæc magni illius Apostoli verba sunt, in quæ S. Chrysostr. ita commentatur, *Magnum quidem est à tenebris liberare, verum multò maius est in regnum introducere: Vide ergo quā multiplex fiat donum, quod in imo iacentes nos liberauit, deinde quod non solum liberauit, sed in regnum transtulit, nec hoc tale quale, sed in regnum filij dilectionis suæ.* Hæc ille.

Coloss. 1.

Chrysostr.
in. c. 1. ad
coloss.

Quis verò hæc audiens, & maturè considerans, non statim fateatur, christianos præ omni præterito, aut futuro populo felicissimos esse? Deus Adamum in paradiso collocauit, vt ibi se recrearet: Noachum in arcam introduxit, vt se in ea à diluuiō seruaret: populum Israeliticum in

Genes. 2.

Genes. 7.

Exod. 1.

Iosue.

Palestina.

Palessinam vsque summis fauoribus
prosequutus est, vt ibi habitaret &
fructibus terræ illius optimis abun-
daret: Reuera magna hæc beneficia e-
rant, & fauores magni; qui tamen si cū
Christianorū prærogatiuis conferan-
tur, vix vmbra respectu corporis erūt.

Ecclesia enim quam Christus plan-
tauit, & suo sanguine rigauit, est para-
disus in quo infinitam multitudinem
spiritualium gaudiorum cōsequimur:
Est arca, in qua peccatorum diluuium
effugimus: Est Palessina, in qua diuinis
& cœlestibus cibis pascimur, & quodā
quasi nectare, ambrosiaque recrea-
mur.

*Quando
ecclesia
ceperit
Vide Greg.
de Valen.
Tom. 2.
disp. 7. q. 8.*

Si autem præcisè tempus quo hæc
Ecclesia ceperit queras? Respondeo,
quod spectat ad Doctrinam Christi, e-
iusque prædicationem, sacramentorū
institutionem, & similia, initium suū
sumpsit statim post Christum à Io-
anne baptisatum, ex tunc enim cepit
miracula facere, & docere: Quod au-
tem pertinet ad eorundem promul-
gationem, ea potissimum post acceptū
iam spiritum sanctum facta est; tunc
enim impleta fuit propheta Isaia di-
centis,

centis. *De Sion exhibit lex & verbum Do-* *Isaia. 2.*
mini de Ierusalem: Ideo ante hoc tem-
 pus Christus Apostolis suis, ne genti-
 bus prædicarent iniunxerat, cum ait,
In viam gentium ne abieritis: & ciuita- *Matth. 10.*
tes Samaritanorum ne intraueritis: Et
 de seipso dicit, *Non sum missus, nisi ad* *ibid. 15.*
oues, quæ perierunt domus Israel; signifi-
 care volens, vt interpretatur Hieroni.
 quod licet omnibus missus esset, à Iu-
 daeis tamen ei incipiendum fuisse: Cu-
 ius rationem dat D. Thomas, ideo sci-
 licet nec Christum gentibus prædi-
 casse, nec vt Apostoli eis ante suum o-
 bitum prædicarent voluisse, quia eas
 nondum morte sua acquisiuisset; com-
 pleta autem passione sua ad omnes
 eos mittit, dicens, *Euntes ergo docete o-* *Matth.*
mnes gentes. Sicuti etiam per Prophe-
 tam prædixerat, dicens, *Mittam ex eis,* *ult.*
qui saluat fuerint. scilicet ex Iudæis, ad
gentes & annuntiabunt gloriam meam:
 Tunc enim granum tritici in terram *Aug.*
 cadēs & mortuum fructum cepit fer- *Tract. 15.*
 re in abundantia, quod non nisi Chri- *In Ioann.*
 sto mortuo, & glorificato, teste Aug.
 fieri potuit.

Animaduertite itaque legis Mosai-
 ca fi-

cæ finem & euangelicę initium; abla-
 tas Testamēti veteris figuras, & noui
 veritatem substitutam; Synagogam
 populiludaici destructam, Christi au-
 tem ecclesiã, quasi ex eius ruderi-
 bus enascentem, exstructam. Sed per
 quem quæso? Dixi, & iterum repeto
 per Iesum Christum, vt quo vt S. Pau-
 lus ait, *Omnes thesauri sapientie & sci-*
entia sunt absconditi: Nam Dominus
 D. Thom. p. 3. q. 10. noster Iesus Christus, cum in hoc mū-
 a. 2. do adhuc passibilis viueret, vt volunt
 q. 11. a. 1. Doctores, clara & beatificavisione di-
 uinæ essentiæ fruebatur, & in ea om-
 nes res possibles præuidebat; illas di-
 co, quę aliquo modo eius auctoritatem
 & illimitatã iurisdictionē concerne-
 bant; ad eò vt omnium omnino hominum
 quotquot sunt, fuerunt vel futuri sūt
 secretissimas cordis cogitationes ab
 initio suæ conceptionis penetrauerit.
 Cuius rei fidē facit S. Ioannes cum ait,
 Ioann. 5. *Sciebat autē ab initio Iesus, qui essent non*
credentes: & de eo Apostoli dicunt,
 ibid. 16. *Nunc scimus, quia scis omnia, nec opus est*
tibi, vt quis te interroget: Hæc omnia e-
 nim sciebāt non tantū cognitione di-
 uina, vt Verbū; sed etiã visione beatifi-
 ca, in

ca, in Verbo, vt docet D. Thomas.

D. Th.

Præter hanc autem beatorum sciē-
 tiam habebat infusam quandam noti-
 tiam, qua perfectissimè intelligebat o-
 mne id, quod viribus humani intelle-
 ctus cognosci potest; qualia sunt om-
 nia obiecta humanarū scientiarum, &
 quicquid diuina reuelatione manife-
 statur: Vnde Isaias de Christo agēs di-
 cit quod Deus eū repleuerit spiritu sa-
 piētix & intellectus, scientiæ & con-
 silij: Per Sapiētiā enim intelligit
 cognitionem rerum diuinarum: Per
 intellectū cognitionē immaterialiū:
 Per scientiā notitias speculatiuas: Per
 consiliū practicas Et vltra has omnes,
 habuit etiā sciētias acquisitas, siue per
 proprias species, siue per analogiā ea-
 rū inter se, siue per experientiam, abs-
 que vlllo vllius magistrō auxilio. Et vt
 paucis rem expediam, dico nullam fu-
 isse scientiam, quæ ei aliquid perfecti-
 onis conferre potuerit, aut ad legati-
 onem suam perficiendam necessaria
 fuerit; quin eam, aut acquisierit, aut
 infusam habuerit. Neq; difficile cre-
 ditu id erit, si cōsiderem⁹ pulcherrima
 signa, & testimonia suæ incompara-
 bilis

Isaie. 11.

D. Thom.

p. 3. q. 81.

a. 1.

bilis scientiæ, quæ aliquando tanquam
 scintillæ quædam erumpebant: Obi-
 ter aliqua tanquam per transfennam ex
 euangelio, vbi reliqua videri pote-
 runt, attingam. Iam duodecim anno-
 rum puer erat: & in medio omnium
 doctorum cum summa eorum admi-
 ratione de lege quærebat, & respōde-
 bat: In deserto Sathanas eum scriptu-
 rarum cauillis aggressus, per easdem
 solide retorsas, reiectus & confusio-
 ne plenus abscessit: idem sæpiissime scri-
 bis, & pharisæis, qui cum ipso disputa-
 tionem inire audebant, contigit: Sed
 parua hæc sunt, si cum sequentibus cō-
 parentur: Abditissima cordis secreta
 frequenter reuelauit; nam inter cæce-
 ra, Samaritanæ mulieri, quæ peccata
 patraisset, indicauit: Simoni Pharisæo,
 alijsque Magdalenam Christum tãgē-
 tem indignantibus, occultam cordis
 murmurationem exposuit: Mortem
 quoque suam: Petri trinam negationem,
 & similia multa, prout postmodum cōti-
 gerunt, prædixit: Quæ omnia in vnum
 collecta euidentissima signa sunt, emi-
 nentissima & perfectissime scientiæ, quæ
 in Christo quiescebat. Fuit quidem
 Ada-

Adamus in prima sui creatione præstanti scientia exornatus, nam ut doctores tradunt, claram Dei cognitionem, non qualis modo est beatorum, sed qualis in hac vita perfectissima haberi potest, accepit: Naturalem quoque omnium rerum tantam notitiam habuit, quantam unquam vi luminis naturalis consequi potuisset: & eam supernaturalium cognitionem, qualis ei necessaria erat ad supernaturalem felicitatem acquirendam.

D. Thom.

p. 1. q. 94.

a. 3. ¶

q. 95. a. 1.

Quæ tamen omnis scientia, si ad illam Christi cõparetur, etiã in quatuor homo, admodum exigua est, ut ex dictis liquet.

His itaque se habentibus, quis esse potest, aut saltem cogitando assequi, quam sapienter summa illa Sapientia ecclesiam suam, & Christi familiam instituerit, & ædificarit? Sine dubio habent illi antiqui legis nature & scriptæ homines, quod Deum laudent, ei que gratias agant, ob datos sibi magnos istos Patriarchas Adamum, Noe, Abrahamum, Isaacum, & Iacob, cum sapientissimo legislatore Moyse; item ob multorum angelorum ministerium, qui hanc Synagogam docerent, instrue-

instruerentque . Verum enimvero, si nos ad diuinas laudes, & gratiarum actiones conuertamus, maior rerum nobis ordo nascetur: Donauit enim nobis Iesum Christum, Sapientiam æternam, quæ nos doceat, ecclesiam nostram stabiliat, eiusque fundamenta iaciat: Angeli & homines puræ creaturæ sunt; Christus creatura simul & creator est: Homines illi erant instrumenta Dei separata, hæc humanitas erat coniunctum.

Laudemus ergo bonum Deum, neq; Iudæorum instar in pertinacia malefani perseueremus: Gloriabantur illi se legislatorem Moysen habere, & in eo nihil de cætero solliciti subsistebant, doctrinam ac virtutem legis cognitam habere negligebant: quod vna ac præcipua causa fuit, cur in erroribus suis persistentes, his quæ à Christo legi Moysaicæ conformia dicebantur noluerint credere. Hunc enim defectum eis accidisse arbitror, aut quod nimium sibi de legis scientia præsumerent, aut quod ea quæ ignorabant discere negligerent. Cauenda est nobis omnis talis negligentia, & omnino eiusmodi præsumptio

sumptio effuganda: existimareque debemus, felicissimos nos esse qui Christo magistro, ac institutore indigemus, imò & gaudeamus. Regina Sabæ regni sui finibus excessit, vt Salomonis sapientiam coram audiret, fami- 3. Reg. 10. lię eius ordinatissimum ordinem præfens inspiceret. Quibus auditis & visis, in extasin abrepta, dixit Regi, *Beati viri tui, & serui tui, hi qui stant coram te semper, & audiunt sapientiam tuam. Cū autem certissimum sit sapientiæ Christi, sapiētiam Salomonis multis parangis antecellere: Si hæc reginā Sabæ Ierolymā perduxit, quo putas istam eandem pertracturam fuisse ecclesiæ, Dei pulcherrimam idæam, & œconomiam, quam in ea ipsemet Christus instituit? Quo putatis non pergeret, vt diuinam nostri Salomonis sapiētiā audiret? quo nō curreret, vt œconomicū illū ordinē videret? Sane visis his, & auditis, maiori quam tunc impetu extra se facta, huius sapientiæ domesticos felicissimos prædicaret: beatissimos, vti reuera sunt, ac vtinam intelligerent, diceret.*